

קונטרס

צַעַר גָּדוֹל בָּנִים

יְדִרִיךְ אֶת הָאָדָם אֵיךְ לְגַדֵּל אֶת יְלָדָיו לִילָךְ עַל-פִּי
דְּרָכֵי הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁקִּבְּלָנוּ מִדּוֹר
דּוֹר, וַיַּחֲזֵק וַיֹּאמֶץ אֶת הַהוֹרִים שְׁסוּכָּלִים צָרוֹת
וְיִסּוּרִים וּמַרִירוֹת מִיְלֻדֵיהֶם.

*

בָּנוּי וּמֵיֶסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹר הַגָּנוּז וְהַצָּפוֹן
בּוֹצִינָא קִדִּישָׁא עֲלָא, אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ
רַבִּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרֵנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹר נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִים לִיה
רַבִּי נֶתָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,

וּמִשָּׁלֵב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאַמְרֵי
חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מִגְּמָרָא וּמִדְּרָשִׁים וְזֶהר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹבֵב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: אֵין עוֹד נַחַת
בְּעוֹלָם כְּמוֹ נַחַת שֵׁשׁ לָאָדָם עִם יְלָדִים
מִצְלָחִים, וְלִהְיוֹף אֵין עוֹד צַעַר בְּעוֹלָם
כְּמוֹ צַעַר גָּדוֹל בָּנִים, שֵׁשׁ לָאָדָם עֲגָמַת
נַפֶּשׁ מִיְלָדִיו, שֶׁהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ רָעָה, חֵס
וְשָׁלוֹם, וְצָרִיכִין לְבַקֵּשׁ הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם,
שְׂיִזְכֶּה לְגִדּוֹל אֶת יְלָדִיו בְּנִקָּל, וְשֵׁשׁ אֲרוֹ
יְרָאִים וְשִׁלְמִים, וְלֹא יִגָּרְרוּ אַחֵר רוּחַ
הַזְּמַן הַמָּלֵא כְּפִירוֹת וְאַפִּיקוֹרְסוֹת, רַק
יִהְיוּ חֲזָקִים בְּאַמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.
וְרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר, שְׂרוּצָה בֵּין שְׂיָכוֹל
לֵילֵךְ בְּכָל יוֹם בְּטָלִית וְתַפְלִין לְבֵית-
הַכְּנֶסֶת, כְּאוֹמֵר, שְׂנֵה הָאָחוֹל הַכִּי גָדוֹל
שֶׁאָדָם יָכוֹל לְאַחֵל לְעֲצָמוֹ.

(אֲמַרִי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סִימָן תריז)

קונטרס

צַעַר גָּדוֹל בְּנִים

א.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! רְאוּ לְשֹׁמֵר מְאֹד מְאֹד
בְּעֵתִים הַלָּלוּ עַל יְלִדֵיכֶם לְבַל יִסְתָּכּוּ בְּרוּחַ הַזִּמָּן,
כִּי בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, רוּחַ הַכְּפִירוֹת
וְהָאֶפִיקוֹרְסוֹת וְהַהֶפְקָרוֹת נִמְצְאָת עֹכָשׁוֹ בְּרַחוּבוֹת,
וְאִם לֹא תִשְׁמְרוּ עַל בְּנֵיכֶם וְעַל בְּנוֹתֵיכֶם, הֵם
יְכוּלִים לָצֵאת לְתַרְבוֹת רָעָה, חֵס וְשָׁלוֹם, שְׂאֵז
יֵאָבְדוּ אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא גַם יַחַד, וְלֹא
רַק שְׁלֹא יִתְרַמּוּ לַחֲבֵרָה, אֲלָא עוֹד יִגְרְמוּ לָהּ הֶרֶס
רַב, וְצַעַר וְעֲגָמַת נֶפֶשׁ רַבָּה לַהוֹרִים, כִּי בְּאֵמַת בְּלִי
תּוֹרָה וּבְלִי אֲמוּנָה הֵם גְּדוּלֵי פָּרָא וְהֵם פְּחִיּוֹת

הַיָּעַר הַטּוֹרְפוֹת וּמִשְׁחִיתוֹת, כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְגַדֵּל
וּלְצַמַּח וּלְהַתְּפִיחַ וּלְהַצְלִיחַ, כִּי אִם כְּשֶׁנִּמְצָאִים
בְּמִסְגֵּרַת שֶׁל תּוֹרָה וְאַמוּנָה בּוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְרוֹאִים
בְּמִצִּיאוֹת, שְׁכָל אֱלוֹ שָׁמָּה גְדָלִים בְּהַפְקָר בְּלִי
תּוֹרָה וּבְלִי אַמוּנָה, הֵם רַק גּוֹרָמִים הָרַס וְאַבְדּוֹן
לַחֲבֵרָה, וְהֵם נַעֲשִׂים גִּנְבִּים וְגִזְלָנִים, נוֹאֲפִים
וְאַנְסִים וְלוֹקְחֵי סָמִים, עֲזִי פָנִים וְלִיסָטִים
הַמְּלַסְטִמִּים אֶת הַבְּרִיּוֹת, וְעַל־כֵּן רָאוּ, בָּנֵי וּבְנוֹתֵי
הַיִּקְרִים, לְשֹׁמֵר מְאֹד עַל יְלָדֵיכֶם בְּעוֹדָם קְטַנִּים,
כִּי אִזּוֹ יְכוּלִּים עוֹד לְהַצִּילָם, וּכְמֶאֱמָרָם, זְכֹרֶנּוּם
לְבִרְכָּה: לְעוֹלָם יִשְׁתַּדֵּל אָדָם לְרַדּוֹת אֶת בְּנוֹ
בְּקִטְנוּתוֹ, שְׂאֵם יִיסֵר אוֹתוֹ יַחֲכֵם, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלִי
יג, א): "בֵּן חָכָם מוֹסֵר אָב וְלֵץ לֹא שָׁמַע גְּעָרָה",
גִּרְסִינָן בַּמִּדְרָשׁ: אִם תִּרְאֶה בֶּן חָכָם, בְּיָדוֹעַ שְׂאֲבִיו
יִסְרוּ בְּקִטְנוּתוֹ, וְהִדְרִיכוּ עַל הַדֶּרֶךְ הַטּוֹבָה,
שֶׁנֶּאֱמַר: "בֵּן חָכָם מוֹסֵר אָב", וְאִם רָאִיתָ לֵץ
בְּיָדוֹעַ שֶׁלֹּא שָׁמַע גְּעָרָה, רָצָה לוֹמַר לֹא שָׁמַע
מֵאֲבִיו גְּעָרָה, וְאוֹמַר (שָׁם, פָּסוּק כד): "חֹשֶׁךְ
שִׁבְטוֹ" וְגו', אִם יַחֲשֹׁךְ אָדָם אֶת שִׁבְטוֹ מִלְּרַדּוֹת
אֶת בְּנוֹ בְּקִטְנוּתוֹ, הֲרִי זֶה שׁוֹנֵא אֶת בְּנוֹ, שְׁסוּפוֹ
בָּא לְתִרְבוֹת רָעָה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא יִסְרוּ אָבִיו בְּקִטְנוּתוֹ,

וְסוּפוֹ נִהְרָג עַל מַעֲשָׂיו הָרָעִים בֵּין בְּבֵית-דִּין בֵּין
שָׁלֹא בְּבֵית דִּין, אֲבָל הָאוֹהֵב אֶת בְּנוֹ שִׁחְרוּ מוֹסֵר,
רָצָה לֵאמֹר שְׂיִסְרָהוּ בְּקִטְנוּתוֹ, כִּדִּי שָׁלֹא יֵצֵא
לְתַרְבוֹת רָעָה וְלִידֵי מִיתָה מְשֻׁנָּה, וְגִרְסִינָן (שְׁמוֹת
רָבָה א, א): חוֹשֶׁךְ שְׁבִטוֹ וְגו', לְלַמֵּד שֶׁכָּל הַמוֹנֵעַ
בְּנוֹ מִלְּרֹדוֹתוֹ, בָּא לְתַרְבוֹת רָעָה וְשׁוֹנְאָהוּ, שֶׁכֵּן
מְצִינוּ בִּישְׁמַעֲאֵל, שֶׁהָיוּ לוֹ גַּעְגּוּעִין עַל אֲבָרָהָם
וְלֹא רָדָהוּ, וְיֵצֵא לְתַרְבוֹת רָעָה, וְשׁוֹנְאָהוּ אֲבָרָהָם,
וְהוֹצִיאוֹ מִבֵּיתוֹ רִיקָם, מָה עָשָׂה יִשְׁמַעֲאֵל כְּשֶׁהָיָה
בֶּן ט"ו שָׁנָה, הִתְחִיל לְהִבְיֹא צָלָם מִן הַשּׁוּק וְהָיָה
מְצַחֵק בּוֹ... וְאֵין מְצַחֵק אֵלָּא עֲבוֹדַת אֱלִילִים,
שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת לב, ו): "וַיִּקְוֹמוּ לְצַחֵק", מִיד
(בְּרֵאשִׁית כא, י): "וַתֹּאמֶר לְאַבְרָהָם גֵּרֶשׁ אֶת הָאִמָּה
הַזֹּאת וְאֶת בְּנָהּ", שֶׁמָּא יִלְמַד בְּנֵי אֲרָחוֹתָיו, מִיד
(שָׁם, פָּסוּק יא): "וַיֵּרֶע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינַי אֲבָרָהָם
עַל אוֹדוֹת בְּנוֹ", עַל שֶׁיֵּצֵא לְתַרְבוֹת רָעָה, וְכִיּוֹצֵא
בּוֹ (בְּרֵאשִׁית כה): "וַיֹּאֲהֵב יִצְחָק אֶת עֶשָׂו", לְפִיכָךְ
יֵצֵא לְתַרְבוֹת רָעָה עַל שֶׁלֹּא רָדָהוּ, כְּמוֹ שֶׁשָּׂנִינוּ
(בְּבֵרָא פְתָרָא טז): חֲמִשׁ עֲבֵרוֹת עָבַר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם:
בָּא עַל נַעֲרָה הַמֵּאֲרָסָה, וְהָרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְכִפֹּר
בְּתַחֲתֵית הַמֵּתִים, וְכִפֹּר בְּעֶקֶר וּבִזָּה אֶת הַכּוֹרָה,

וְעוֹד שֶׁתָּאב מִיתַת אָבִיו, וּבִקֵּשׁ לְהַרְג אֶת אָחִיו
שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרַאשִׁית כז, מא): "יִקְרְבוּ יָמֵי אָבִל אָבִי"
וְגו', וְגַרְם לִיעֲקֹב לְבָרַח מֵאֲבוֹתָיו, וְהִלֵּךְ אִף הוּא
אֶצֶּל יִשְׁמָעֵאל לְלָמַד מִמֶּנּוּ תַרְבוֹת רָעָה לְהוֹסִיף
עַל חַטָּאתוֹ פָּשַׁע, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם כח, ט): "וַיִּלֶּךְ
עִשָׂו" וְגו', וְכִיּוֹצֵא בּוֹ דָּוִד, שֶׁלֹּא יָסַר לְאַבְשָׁלוֹם
בְּנוֹ, וְלֹא רָדָהוּ, יָצָא לְתַרְבוֹת רָעָה וּבִקֵּשׁ לְהַרְגוֹ,
וְשָׁכַב עִם נָשָׁיו וְגַרְם לוֹ שִׁילֵךְ יַחַף וּבּוֹכָה, וְהִפִּיל
מִיִּשְׂרָאֵל כַּמָּה אֲלָפִים וְכַמָּה רַבָּבוֹת, וְגַרְם כַּמָּה
דְּבָרִים קָשִׁים שָׁאִין לָהֶם סוּף, וְכִיּוֹצֵא בּוֹ עֲשֵׂה דָוִד
בְּאֲדוֹנֵיהוּ שֶׁלֹּא רָדָהוּ וְלֹא גָעַר בּוֹ, וְלִפְיָכֶּךָ יָצָא
לְתַרְבוֹת רָעָה, וּכְתִיב (מְלָכִים א א, ו): "וְלֹא עֲצָבוּ
אָבִיו מִיָּמָיו" וְגו'; וְעַל-כֵּן עָלִיכֶם לְמַסֵּר אֶת
נַפְשְׁכֶם לְחַנּוּךְ אֶת בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם בְּעוֹדָם
בְּקִטְנוּתָם, שִׁילְכוּ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר, וְתִשְׁתַּדְּלוּ בְּכָל
מִיָּנִי הַשְׁתַּדְּלוֹת לְרַחֲקֶם מִחֲבָרִים רָעִים, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם
הַשְׁפָּעָה רָעָה עַל יְלָדֵיכֶם, וְתַעֲשׂוּ כָּל מִיָּנִי
מֵאֲמָצִים וְשִׁדּוּלִים לְשַׁדֵּל אֶת הַיְלָדִים לָלֶכֶת בְּדַרְכֵי
הַתּוֹרָה וַיֵּרֶא אֶת שָׁמַיִם, וְאֵל תַּחֲשֹׁכוּ מֵהֶם מוֹסֵר,
וּמִכָּל שֶׁכֶּן שָׂאֵל תִּרְחַמוּ עֲלֵיהֶם, כִּי כְּשֶׁרוֹאִים
שֶׁהוֹלְכִים עִם חֲבָרִים רָעִים אוֹ עוֹשִׂים מַעֲשִׂים

רָעִים, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, צָרִיכִים תִּכְףּ-וּמָיִד לְהוֹכִיחָם
וּלְהַעֲנִיֶּשֶׁם, וְזֶה עֶקֶר הַרְחָמְנוּת, כִּי מִרְחָמִים עַל
הַיְלָדִים, וְלֹא הַהֲפוּף, וּבָזֶה שֶׁתִּהְיֶה חֲזָקִים עִמָּהֶם,
עַל-יְדֵי-זֶה תִּזְכּוּ לַגִּדּוֹל וּלְחֻנָּף דּוֹרוֹת יִשְׂרָאֵל וְתִרְוֶה
מֵהֶם רַב נַחַת כָּל הַיָּמִים.

ב.

בָּנִי וּבָנוֹתִי הַיְקָרִים! רְאוּ לְחֻזֵּק וּלְאַמֶּץ אֶת
עֲצָמְכֶם מְאֹד מְאֹד לֹא לְהַכְנִיס אֶת הַיְלָדִים לְבֵתִי
סֵפֶר שְׂאִין לוֹמְדִים שָׁם תּוֹרָה, כִּי אֲנַחְנוּ עִם
יִשְׂרָאֵל, קִבְּלָנוּ אֶת הַתּוֹרָה מִסִּינַי עַל-יְדֵי מֹשֶׁה
רַבֵּנוּ, עָלֵינוּ הַשָּׁלוֹם, וְאֲנַחְנוּ עִם יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לָנוּ
תּוֹרָה וּבְלִי תּוֹרָה אֵין אֲנַחְנוּ עִם כָּלֵל, כִּי כָּל קִיּוּמוֹ
שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל תָּלוּי אֵין וְרַק בְּקִבְּלַת הַתּוֹרָה,
וְהַתּוֹרָה הִיא מִכְתִּיבָה לָנוּ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג וְאֵיךְ
לְחַיּוֹת אֶת הַחַיִּים, כִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, הִיא תּוֹרַת
חַיִּים, כִּי נִתְּנָה לָנוּ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּמִתְּנָה, וְזֶה
עֶקֶר חַיֵּינוּ וְאַרְךְ יָמֵינוּ, וּבְלִי הַתּוֹרָה אֵין לָנוּ שׁוּם
חַיִּים כָּלֵל, וְזֶה הַהֲבִדֵּל בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל, לְהַבְּדִיל,
לְבֵין אַמּוֹת הָעוֹלָם, שֶׁאֲנַחְנוּ קִבְּלָנוּ אֶת הַתּוֹרָה,

וְעַל-יְדֵי-זֶה פָּסְקָה זֶה־מָה מֵאֲתָנוּ, לֹא-כֵן אֱלוֹ אֲשֶׁר
מוֹסְרִים אֶת יְלָדֵיהֶם לְבֵית-סֵפֶר שְׂאִין לוֹמְדִים בּוֹ
תוֹרָה, הֲרִי זֶה מִמָּשׁ כָּמוֹ שְׁמוֹסְרִים אֶת בְּנֵיהֶם
וּבְנוֹתֵיהֶם לְמַלְךְ, רַחֲמָנָא לִישׁוֹבָן, וְהוֹרְסִים אֶת
יְלָדֵיהֶם לְגַמְרִי, כִּי עָקֵר קִיּוֹם כָּלֵל יִשְׂרָאֵל הוּא רַק
עַל-יְדֵי הַתוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְעַל-כֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי
הַיִּקָּרִים, לְמַסֵּר אֶת נַפְשָׁם עַל נִקְדָּה זֹאת, שְׁבָנִיכֶם
וּבְנוֹתֵיכֶם יִכְנָסוּ לְלַמֵּד בִּישִׁיבוֹת וּבִבְתֵי סֵפֶר
שְׁלוֹמֵדִים שָׁם תוֹרָה, כִּי בָלִי תוֹרָה נְדָמִים כְּחִיּוֹת
הַשָּׂדֶה, כְּחִיּוֹת טָרֶף, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים:
לְעוֹלָם יִשְׁתַּדֵּל אָדָם לְלַמֵּד אֶת בְּנוֹ תוֹרָה וְחֲכָמָה
וְאֵל יַחֲוֹשׁ לְעֵשֶׁר, שְׂאִין עֵשֶׁר בְּעוֹלָם כְּעֵשֶׁרָה שֶׁל
תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי ג, טו): "יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים",
וְיִלְמַד תוֹרָה בְּקִטְנוּתוֹ כִּי לְסוֹף מִתְעַשֵּׁר, כַּדְּגֵרְסִינָן
בְּסִנְהֶדְרִין (דָּף צב.): אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: כָּל אָדָם
שְׂאִין בּוֹ דַּעַה, אֲסוּר לְרַחֵם עָלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (יִשְׁעִיָּה
כז, יא): "כִּי לֹא עִם בִּינּוֹת הוּא עַל-כֵּן לֹא יִרְחֲמֵנוּ
עֲשֵׂהוּ", אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: כָּל הַנוֹתֵן פֶּתוֹ לְמִי
שְׂאִין בּוֹ דַּעַה, יִסּוּרִים בָּאִין עָלָיו, שֶׁנֶּאֱמַר (עוֹבַדְיָה
א, ז): "לַחֲמֹךְ יִשְׁיִמוּ מִזֹּר תַּחֲתֶיךָ אֵין תְּבוּנָה בּוֹ",
וְאֵין מִזֹּר אֶלָּא יִסּוּרִים, שֶׁנֶּאֱמַר (הוֹשֵׁעַ ה, יג):

"וַיֵּרָא אֶפְרַיִם אֶת חָלְיוֹ וַיהוּדָה אֶת מְזוּרוֹ", וְכָל
הַמְּשִׁתָּדֵל לְלַמֵּד אֶת בָּנוֹ תוֹרָה וְדַעַת וְחִכְמָה נוֹחַל
הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, הָעוֹלָם הַזֶּה מַנִּין?
דְּכַתִּיב (מְשָׁלִי יז, כא): "יֵלֵד כְּסִיל לְתוֹגָה לוֹ, וְלֹא
יִשְׁמַח אָבִי נָכֹל", רָצָה לוֹמַר מִי שֵׁשׁ לוֹ בֶּן כְּסִיל
שֶׁלֹּא לָמַד תוֹרָה, כָּל יָמָיו שֶׁל אָבִיו בְּעֶצֶב
וּבְדֹאגָה, בְּעוֹלָם הַזֶּה לֹא יִשְׁמַח כָּל יָמָיו, אֲבָל מִי
שֵׁשׁ לוֹ בֶּן חָכָם, הוּא שְׂמִיחַ וְטוֹב לֵב, שֶׁנֶּאֱמַר (שם)
כג, טו): "בְּנִי, אִם חָכָם לְבָךְ יִשְׁמַח לְבִי גַם אֲנִי",
לְפִי שֶׁכָּשֶׁהוּלֵךְ אָדָם לְבֵית-הַכְּנֶסֶת וּלְבֵית הַמִּדְרָשׁ
וְשׁוֹמֵעַ חֻכְמַת בָּנוֹ, הוּא שְׂמִיחַ, וְאָמַר "גַּם-אֲנִי",
מִלְּמַד שֶׁהֵבֵן שְׂמִיחַ בְּחֻכְמָתוֹ תַּחֲלָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שם)
טו, כג): "שְׂמִיחָה לְאִישׁ בְּמַעֲנֶה פִּיו", וְאַחֲוֹ-כָךְ
שְׂמִיחַ בּוֹ אָבִיו, הֵנּוּ יִשְׁמַח לְבִי גַם אֲנִי, הֲרִי שֶׁהָאֵב
נוֹחַל הָעוֹלָם הַזֶּה, וְהָעוֹלָם הַבָּא מַנִּין? כְּדִגְרָסִינָן
בְּפִסְתִּים (דף קיג.): אָמַר רַב יוֹחָנָן שְׁלֹשָׁה מִנוּחָלִי
הָעוֹלָם הַבָּא: הָדָר בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְהַמַּגִּיד בָּנוֹ
לְתַלְמוּד תוֹרָה וְהַמְּבַדִּיל עַל הַיָּיִן בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת,
הֲרִי שֶׁהַמְּלַמֵּד אֶת בָּנוֹ תוֹרָה נוֹחַל הָעוֹלָם הַבָּא;
וְעַל-כֵּן רָאוּ, בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיִּקְרִים לְמָסוֹר אֶת נַפְשָׁם
בְּעֶבֶר דָּבָר זֶה שֶׁבְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם יִלְמְדוּ בְּתַלְמוּדֵי

תּוֹרָה וּבִבְתִי סֵפֶר שְׁלֹמֹמַדִּים שָׁם תּוֹרָה, וְעַל-יְדֵי-
זֶה נִכּוֹן יִהְיֶה לְבַכְּם וּבִטּוֹחַ שְׁתֹּזְכוּ לְגִדּוֹל יְלָדִים
בְּרִיאִים וְשְׁלֵמִים טוֹבִים לְשָׁמַיִם וְטוֹבִים לְבָרִיּוֹת,
וְאַל תֵּאָבֹו וְאַל תִּשְׁמָעוּ לְשִׁכְנֵיכֶם וַיְדִידֵיכֶם
וְקְרוֹבֵיכֶם, אֲשֶׁר מְסִיתִים וּמְדִיתִים אֶתְכֶם לֹא
לְהַכְנִיס אֶת הַיְלָדִים לִישִׁיבוֹת וּלְתַלְמוּדֵי תּוֹרָה
וּלְבְּתִי סֵפֶר שְׁלֹמֹמַדִּים שָׁם תּוֹרָה, כִּי הַכֹּל הֶבֶל
וְרַעוֹת רוּחַ, כִּי אֶפְלוּ בִישִׁיבוֹת וּבְתַלְמוּדֵי תּוֹרָה
וּבְבְּתִי סֵפֶר הַלּוֹמְדִים תּוֹרָה צָרִיף עוֹד לְרַחֲמִים
רַבִּים שֶׁיִּהְיוּ לוֹ בָּנִים יִרְאִים וְשְׁלֵמִים, וְכָל שֹׁכֵן
וְכָל שֹׁכֵן בְּמָקוֹם הַפְּקָרוֹת שְׁלֹא לּוֹמְדִים שָׁם בְּכָל־
תּוֹרָה, שָׁם צָרִיכִים לְרַחֲמִים רַבִּים יוֹתֵר, וְעַל-כֵּן
רְאוּ לְמַסֵּר אֶת נַפְשְׁכֶם עַל דְּבַר זֶה — לְהַכְנִיסֵם
בְּבְּתִי חֲנוּף חֲרָדִים, וְאַז תִּרְוֶוּ רַב גִּנְחַת מִיְלְדֵיכֶם,
מִבְּנֵיכֶם וּמִבְּנוֹתֵיכֶם.

ג.

בְּנֵי וּבְנוֹתֵי הַיְקָרִים! רְאוּ לְרַחֵם עַל בְּנֵיכֶם
וְעַל בְּנוֹתֵיכֶם וְאַל תִּתְּנֵהֶם עִמָּהֶם בְּאַכְזָרִיּוֹת, אֲלֹא
תָמִיד תִּשְׁתַּדְּלוּ לְדוֹנָם לְכַף זְכוּת, וּבְאַמַּת
כְּשֶׁהוּלָכִים בְּדֶרֶךְ אֲהָבָה וּבְלִמּוּד זְכוּת יְכוּלִים

לְקָרֵב אוֹתָם מְאֹד מְאֹד, כִּי בְדֶרֶךְ כָּלֵל יִלְדִים אוֹהֲבִים תְּשׁוּמַת לֵב, אֲבָל הַכֹּל צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּחִכְמָה וּבְהִשָּׁפֵל, כִּי מִצַּד אֶחָד צָרִיכִים לְקָרֵב אוֹתָם מְאֹד מְאֹד, וּמִצַּד שְׁנֵי צָרִיכִים לְהִרְאוֹת לָהֶם קִצֵּת קִפִּידָה וּלְיִסֵּר אוֹתָם וְלֹמַר לָהֶם דְּבַר תּוֹכְחָה, וְצָרִיךְ הָאָדָם לְאַהֲבֹת אֶת בְּנָיו כְּנִפְשׁוֹ, אֲבָל לֹא יֵרָאֶה לָהֶם אֲהָבָה אֲלָא מִצְפִּינָה בְּלָבוֹ, כִּדִּי שֶׁלֹּא יִהְיוּ לוֹ גַּעְגּוּעִים, וְצָרִיךְ לְהַשְׁווֹת לְכָל בְּנָיו בְּכָל דְּבָר — בְּמֵאכָל וּבְכִסּוֹת וּבְמִתְנָה וּבִירוּשָׁה וּבְכָל דְּבָר אֲחֵר, וְהַעֲקָר אִם רוֹצִים לְזָכוֹת לִילְדִים טוֹבִים צָרִיךְ לְחַנּוּף עֲצֻמוֹ קֹדֶם, הֵינּוּ שֶׁהוּא וְאִשְׁתּוֹ יִתְנַהֲגוּ בְדֶרֶךְ הַיָּשָׁר, וְאִזּוֹ כּוֹלִי הָאִי וְאוֹלִי יִזְכּוּ גַם-כֵּן לִילְדִים שֶׁיִּלְכוּ בְדֶרֶךְ הַיָּשָׁר, וְצָרִיךְ הָאָדָם לְהִזָּהֵר בְּיוֹתֵר וּלְשָׁמֹר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שֶׁלֹּא יִדְבַר בְּפָנָיו בְּנוֹ דְּבַר מְגִנָּה, וְכָל שֶׁכֵּן לַעֲשׂוֹתוֹ, וְאַף-עַל-פִּי שֶׁהוּא מְגִנָּה בְּשׂוֹהֵה אִם עָשָׂא בְּפָנָיו הַבֵּן אוֹ שֶׁלֹּא בְּפָנָיו, מְכַל מְקוֹם יוֹתֵר מְגִנָּה הוּא הָאָב, אִם דְּבַר אוֹ עֲשָׂה דְּבַר מְגִנָּה בְּפָנָיו בְּנוֹ, שָׁמָּה יִלְמַד בְּנוֹ מִמֶּנּוּ, אִם יֹאמֶר לוֹ הָאָב לָמָּה עָשִׂיתָ כֹּךְ וְכָךְ, יֹאמֶר לוֹ הַבֵּן, וְהֵלֵא כֹךְ וְכָךְ עָשִׂיתָ גַם אֶתָּה, וְעַל זֶה אָמַר הַנָּבִיא (צְפַנְיָה ב, א): "הִתְקוּשְׁשׁוּ וְקוּשְׁשׁוּ", פִּירוּשׁ (בְּבֹא

בַּתְּרָא (ס.): קָשִׁט עֲצָמָךְ וְאַחֲר־כֵּךְ קָשִׁט אַחֲרִים,
וְאִם יִשְׁמַע הָאֵב דְּבָר מִגִּנָּה וַיַּעֲשֶׂהוּ אַחֲרִים,
יִתְעַבְּנוּ מְאֹד בְּפָנֵי הַבֵּן, וַיִּפְּלִיג בְּגִנוּתוֹ וַיֹּאמֶר:
תָּבוֹא קָלְלָה עַל פְּלוֹנִי שֶׁעָשָׂה כֵּךְ וְכֵךְ וְעַל כָּל
הָעוֹשָׂה כְּמַעֲשָׂהוּ, כִּדִּי שִׁיתַּגִּנָּה הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַבֵּן
וַיִּתְּרַחֵק מִמֶּנּוּ וּמִכִּיּוֹצֵא בּוֹ, וְאִם יִשְׁמַע דְּבָר מְשָׁכָח
שֶׁעָשָׂו אַחֲרִים, כְּגוֹן לְמוֹד אוֹ פְּתִיכָה נָאָה אוֹ
כִּיּוֹצֵא בָהֶם, יִשְׁבַּחֵנוּ מְאֹד בְּעֵינֵי בָנוּ, וַיֹּאמֶר: כִּמָּה
נָאָה דְּבָר זֶה שֶׁעָשָׂה פְּלוֹנִי, וְסוּפּוֹ לָרֶשֶׁת מַעֲלָה
עֲלִיוֹנָה, הוֹאִיל וְהוּא עָשָׂה דְּבָר נֶחְמָד כֵּזֶה, וַיִּפְּלִיג
בְּשִׁבְחוֹ כִּדִּי שִׁישְׁמַע הַבֵּן וַיִּתְּאֲוֶה לַעֲשׂוֹת גַּם הוּא
דְּבָר נָאָה כְּמוֹתוֹ, סוּף דְּבָר יִשְׁתַּדֵּל מְאֹד לְהִרְחִיק
אֶת בָּנוּ מִן הַכַּעֲזוֹר וּמִן הַדּוּמָה לוֹ, וַיִּקְרָבֵנוּ לְמִדַּת
הַחֲסִידִים וְהַיִּשְׁרִים כְּגוֹן: כְּשִׁיקוּם הָאֵב בַּבֶּקֶר
לְתַפְּלָה, שִׁיּוּלֵיךְ לְבָנוּ עָמוּ לְבֵית-הַכְּנָסֶת, וְכֵן
כְּשִׁילֵךְ לְגַמֵּל חֲסָדִים, כְּגוֹן: בְּקוֹר חוּלִים וְהַכְּנָסֶת
כָּלָה וְהוֹצֵאת הַמֵּת וְכִיּוֹצֵא בְּאֵלוֹ, יוּלֵיךְ בָּנוּ עָמוּ,
כִּדִּי שִׁירְגִילָנוּ בְּגִמְלֵי חֲסָדִים וּבַעֲשֵׂי תַּמְצוּת, וְכִשְׁעֵשָׂה הָאֵב מִצָּוָה מִן הַמְצוּת יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ
בְּעֲצָמוֹ כְּגוֹן: סִכָּה וְלוּלָב וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, יִקְשׁוּר
הַלוּלָב בְּיָדוֹ וַיִּרְאֶה לְבָנוּ וַיִּלְמְדוּ לַעֲשׂוֹת כֵּךְ, כִּדִּי

שֶׁתְּהִינָה הַמַּצּוֹת חֲבִיבוֹת עָלָיו, וְנִמְצָא הָאָב זֹכֶה
וּמִזְכָּה לְבָנוֹ, לְפִי שִׁלְמֵד הֵבֵן לַעֲשׂוֹת כַּמַּעֲשֶׂה
אָבִיו וְלָלֶכֶת בַּדֶּרֶךְ הַנִּכּוֹנָה כְּאָבִיו, וַיִּזְכֶּה הָאָב
לְטוֹב וְזָרְעוֹ לְבָרְכָהּ, וְאֵל יִקַּל דָּבָר זֶה בְּעֵינֵיכֶם, כִּי
רַבִּים חָלָלִים הִפִּיל דָּבָר זֶה, שֶׁהוֹרִים הִתְנַהְּגוּ
כְּחַיּוֹת פָּרָא וְהִתְקוּטְטוּ בִּינֵיהֶם וְקָלְלוּ זֶה אֶת זֶה,
וְכֵן הִפְקִירוּ אֶת פִּיהֶם לְדַבֵּר כָּל דָּבָר רַע עַל זֻלָּתָם
וְהִתְלוּצְצוּ מֵאַחֲרֵים, וְעַל-יְדֵי-זֶה בָּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם
לָקְחוּ לַעֲצָמָם דְּגָמָא חָיָה מִהַהוֹרִים, וְהֵם קִיְּמוּ
זֹאת בְּשִׁלְמוֹת בְּתַכְלִית הַשְׁלֵמוֹת יוֹתֵר מִהַהוֹרִים,
עַד שֶׁהֵם נַעֲשׂוּ פְּרָאִיִּים וְעַיִי פָּנִים וּמַלְסֻטָּמִים אֶת
הַבְּרִיּוֹת, וְלַהוֹרִים דָּבָר זֶה כּוֹאֵב מְאֹד מְאֹד וְהֵם
בוֹכִים וּמְבַכִּים שָׁמַיִם, מֵהַ וְלָמָּה מַגִּיעַ לָהֶם יִלְדִּים
כָּאֵלוֹ זֻלָּלִים וְסוֹבָאִים, סוֹרְרִים וּמוֹרִים, וְשָׂכְחוּ כִּי
הֵיִלְדִּים לָמְדוּ אֶת כָּל זֶה מֵהֶם; וְעַל-כֵּן, בְּנֵי
וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים, אִם אַתֶּם רוֹצִים לָרוֹת רַב גִּחַת
מִיִּלְדֵיכֶם, רְאוּ לְחַנּוּךְ אֶת עֲצָמְכֶם וּתְקַשְׁטוּ קֶדֶם אֶת
עֲצָמְכֶם, וְתִשְׁמְרוּ מְאֹד עַל דְּבוּרֵי פִיכֶם, וְתִכְבְּדוּ
אֶת כָּל בְּנֵי-אָדָם, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּהְיוּ דְּגָמָא חָיָה
לִיִּלְדֵיכֶם, וַיְהִי לָהֶם מִמֵּי לִלְמַד, אֶף-עַל-פִּי-כֵן
צָרִיךְ עֲדִין רַחֲמִים רַבִּים לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ

שִׁיחָהּ לוֹ רַב נַחַת מֵהִילָדִים.

ד.

בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְקָרִים ! עֲלֵיכֶם לָדַעַת, כִּי צָרִיכִים
סִיעָתָא דְשָׁמַיָא גְדוֹלָה מְאֹד מְאֹד לְזָכוֹת לִילָדִים
טוֹבִים, וְצָרִיכִים לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים רַבִּים עַל בָּנָיו
וּבָנוֹתָיו בַּשָּׁעָה שֶׁהֵם עֹדִין קְטַנִּים, שֶׁלֹּא יֵצְאוּ
לְתַרְבוֹת רָעָה, חֵם וְשָׁלוֹם, כִּי הַכֹּל תָּלוּי בְּכִי
הַתַּפְּלָה וְהַבִּקְשָׁה שֶׁמִּתְפַּלְּלִים וּמִתְחַנְּנִים
וּמְשַׁתַּטְּחִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, שִׁיחֻס וִירַחֵם עָלָיו
שִׁיזֻכָּה לְבָנִים וּלְבָנוֹת טוֹבִים יֵרָאִים וְשִׁלְמִים,
טוֹבִים לְשָׁמַיִם וְטוֹבִים לְבָרִיּוֹת, וְאָמְרוּ תַּחֲמִינוּ
הַקְדוּשִׁים (תָּנָא דְבִי אֱלִיהוּ רַבָּה, פֶּרֶק י"ח) : מַעֲשֵׂה
בְּכֵהֵן אֶחָד שֶׁהָיָה יֵרָא שָׁמַיִם בַּסֵּתֶר, וְכָל מַעֲשָׂיו
הַטוֹבִים שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה — הָיָה עוֹשֶׂה בַּסֵּתֶר, וְהָיָה
לוֹ עֲשָׂרָה בָּנִים מֵאֲשָׁה אַחַת, שֶׁשָּׂה זָכָרִים וְאַרְבַּע
נְקִבּוֹת, וּבְכָל יוֹם וַיּוֹם הָיָה מִתְפַּלֵּל וּמְשַׁתַּטֵּחַ
וּמְבַקֵּשׁ רַחֲמִים וּמִלְחָף בְּלִשְׁוֹנוֹ עָפָר, כְּדֵי שֶׁלֹּא
יָבוֹא אֶחָד מֵהֶם לִידֵי עֲבָרָה וְלִידֵי דְבַר מְכַעֵר,
וְאָמְרוּ לֹא יֵצְתָה אוֹתָהּ שָׁנָה וְלֹא שְׁנִיָּה וְלֹא
שְׁלִישִׁית עַד שֶׁבָּא עֲזָרָא, וְהָעֵלָה הַקְדוּשָׁ-בְרוּךְ-

הוא על ידו את ישראל מִכָּבֶּל וְאוֹתוֹ הִכְהִין עִמָּהֶם, וְלֹא נִכְנַס הַכֹּהֵן הַהוּא לְעוֹלָמוֹ, עַד שֶׁרָאָה כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים וּפְרָחִי כְּהוּנָה מִבָּנָיו וּמִבָּנֵי בָנָיו עַד חֲמָשִׁים שָׁנָה, וְאַחֲר־כֵּן נִכְנַס אוֹתוֹ הַכֹּהֵן לְבֵית עוֹלָמוֹ, וְעָלָיו הִכְתוּב אוֹמֵר (תְּהִלִּים לז, ג): "בִּטַּח בַּה' וַעֲשֵׂה טוֹב", וּכְתִיב (יִשְׁעְיָה כו, ד): "בִּטַּח בַּה' עַד־עַד", בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת שְׁלוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שָׁם): "כִּי בָּיָה ה' צוּר עוֹלָמִים", וְכָל הַבוֹטְחִים בְּשֵׁמוֹ בְּאַמֶּת לֹא יִבוֹשׁוּ לְעוֹלָם, וְכֵן הוּא אוֹמֵר (יִרְמְיָה יז, ז): "כָּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּה'" וְגו', וְהָיָה כָּעֵץ שְׁתוּל וְגו', וְעַל אֵף שֶׁמִּתְפַּלְּלִים וּמִבְקָשִׁים וּמִתְחַנְּנִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ שְׂיָחוּס וִירַחֵם עָלָיו, שְׂיִהְיֶה לוֹ בָּנִים וּבָנוֹת טוֹבִים שְׂיִלְכוּ בְּדֶרֶךְ הַיִּשְׁרָה, עִם כָּל זֹאת צָרִיכִים תָּמִיד לְזָכֹר מֵאַמָּרָם, זְכוֹרֻנָם לְבִרְכָּהּ (קְדוּשֵׁין פב.): לֹא יִלְמַד אָדָם אֶת בְּנוֹ חֶמֶר, גִּמְלָה, סֵפֶר, סֵפֶן, רוּעָה וְחֲנּוּנִי, שְׁאַמְנוּתָן אֲמָנוֹת לִסְטִים... הַחֲמָרִים רַבָּן רִשְׁעִים, הַגִּמְלִין רַבָּם כְּשָׂרִים, הַסִּפְגִּין רַבָּן חֲסִידִים, דָּרֵשׁ בֵּר קִפְּרָא: לְעוֹלָם יִלְמַד אָדָם אֶת בְּנוֹ אֲמָנוֹת נִקְיָה וְקָלָה, אָמַר רַב יְהוּדָה: מַה הִיא מַחֲטָא דְּתַלְמִיּוֹתָא, תַּנְיָא רַבִּי אוֹמֵר: אֵין לָךְ אֲמָנוֹת שְׁעוּבָרַת מִן הָעוֹלָם, אֲשֶׁר־י

מִי שְׂרֹאָה אֶת הוֹרֵיו בְּאַמְנוֹת נִקְיָה, אוֹי לְמִי
 שְׂרֹאָה אֶת הוֹרֵיו בְּאַמְנוֹת פְּגוּמָה, אִי אֶפְשָׁר
 לְעוֹלָם בְּלֹא בִשְׁם וּבְלֹא בּוֹרֶסְקִי, אֲשֶׁרִי מִי
 שְׂאַמְנוֹתוֹ בִּשְׁם, אוֹי לוֹ לְמִי שְׂאַמְנוֹתוֹ בּוֹרֶסְקִי,
 רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: לְעוֹלָם יִלְמַד אָדָם אֶת בְּנוֹ
 אֲמָנוֹת נִקְיָה וְקִלָּה, וַיִּבְקֹשׁ רַחֲמִים מִמִּי שֶׁהָעֶשֶׂר
 שְׁלוֹ, שְׂאִין עֲנִיּוֹת מִן הָאַמְנוֹת וְאִין עֲשִׁירוֹת מִן
 הָאַמְנוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר (חֲגִי ב, ח): "לִי הַכֶּסֶף וְלִי
 הַזָּהָב", (קְדוּשִׁין פב:): רַבִּי נְהוֹרָאִי אוֹמֵר, מִנִּיחַ אֲנִי
 כָּל אֲמָנוֹת שֶׁבְּעוֹלָם, וְאִינִי מְלַמֵּד אֶת בְּנֵי אֱלֹא
 תוֹרָה, שֶׁאָדָם אוֹכֵל מִשְׁכָּרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן
 קִיָּמָת לוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, לְפִי שֶׁכָּל אֲמָנוֹת אִין
 עוֹמְדֹת לְאָדָם אֱלֹא בְּבַחֲרוּתוֹ וּבְזִמְן שֶׁכָּחוּ עָלָיו,
 אֲבָל אִם נוֹפֵל לְיַדִּי חָלִי אוֹ לְמִכָּה שֶׁל יִסּוּרִים אוֹ
 שְׁנֵכָנִס לְזַקְנָה אִינוֹ יָכוֹל לַעֲמֹד בְּמִלֵּאכָתוֹ, וְהוּא
 מֵת מֵרָעָב, אֲבָל הַתוֹרָה אֵינָה כֵּן, אֱלֹא מְגִדֶּלֶתוֹ
 וּמְשַׁמְרֶתוֹ מִכָּל רָע בְּנַעֲרוּתוֹ וְנוֹתֶנֶת לוֹ אַחֲרִית
 טוֹבָה בְּזַקְנוּתוֹ, וְכֵן אִתָּה מוֹצֵא בְּצַדִּיקִים שֶׁעָסְקוּ
 בַּתוֹרָה עַד שֶׁלֹּא בָּאָה לְעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (בְּרֵאשִׁית כו,
 ה): "עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַע אֲבָרָהָם" וְגו', וַיְבָרְכוּ
 הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּנַעֲרוּתוֹ וּבְזַקְנוּתוֹ, בְּנַעֲרוּתוֹ

(שם יב, ב): "וַאֲעֲשֶׂה לְגוֹי גָּדוֹל", וּבִזְקֻנוֹתוֹ (שם כד, א): "וְהָיָה בְרֶךְ אֶת אֲבֹתָם בְּכָל", וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמִּגִּדֵּל אֶת בָּנָיו לְתַלְמוּד תּוֹרָה, וּמִבְקָשׁ רַחֲמִים מִמִּי שֶׁהִרְחַמְתִּים אֲצִלוֹ, וּמִתַּחֲנוּן לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, שְׂיַחֲוֶס וִירַחֵם עַל בָּנָיו וּבְנוֹתָיו שְׂיִלְכוּ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה וְהִירָאָה וְהֶאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֵן שְׂיִתְּפָרְנוּסוּ בְּכָבוֹד כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, וְאִזְּ עַל-יְדֵי תַפְלָה וּבִקְשָׁה וּתְחִנָּה שֶׁתִּשְׁטַחוּ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן תִּכְנִיסוּ אוֹתָם לְבֵיתִי חֲנוּךְ תַּרְדֵּיִם וְלִישִׁיבוֹת וּלְתַדְרִים וּלְבֵיתִי-סֶפֶר שְׁלֹמֹדִים בָּהֶם תּוֹרָה, תִּזְכּוּ לְהַצְלִיחַ עִם יְלָדֵיכֶם כָּל יְמֵי חַיֵּיכֶם.

ה.

בָּנִי וּבְנוֹתֵי הַיְּקָרִים! עֲלִיכֶם לָדַעַת כִּי בְּדֶרֶךְ כָּל הַיְּלָדִים הֵם קָשִׁים מְאֹד מְאֹד, כִּי הֵם מְצַעְרִים אֶת הוֹרֵיהֶם וּמְשַׁתְּקִים עַל עֲצִיבֵיהֶם, כִּי רוֹצִים תְּשׁוּמַת לֵב מִהֶהוּרִים, וְהֵם לֹא יוֹדְעִים הֵיאָף לְבַקֵּשׁ אֶת זֶה, וְכֵן הֵהוּרִים הֵם בְּדֶרֶךְ כָּל עֲצָבָנִים מְרַב צָרוֹת וְיִסּוּרִים וּטְרָדוֹת וְדַחְקוֹת שְׁעוֹבָרַת עֲלֵיהֶם, אֲשֶׁר הֵם טְרוּדִים לְצַרְכֵי פִּרְנֻסָתָם, וְעַל-כֵּן הֵם אֵינָם יוֹדְעִים מַה שֶׁהַיְּלָדִים צָרִיכִים, וְכֵן

הִילָדִים אֵינָם יוֹדְעִים אֵיךְ לִבְטֹא אֶת עֲצָמָם,
וְעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשִׂים חַפּוּכִים בֵּין הִילָדִים וּבֵין
הַהוֹרִים, וּמִזֶּה נִגְרָם לַהוֹרִים צַעַר גְּדוּל בָּנִים, כִּי
הִילָדִים הוֹרְסִים אוֹתָם לִגְמָרִי, וְצָרִיכִים סְבָלָנוֹת
גְּדוּלָּה עִמָּהֶם לֹא לְהַתְּפָרֵץ עֲלֵיהֶם, וּבִפְרָט עִם
בָּנִים כְּשֶׁהֵם גְּדֻלִּים צָרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד מְאֹד, כִּי
כְּשִׁיגְדֹל הֵבֶן יִזָּהֵר הָאָב שֶׁלֹּא לְדַחֲקוֹ וּלְיִסְרוֹ יוֹתֵר
מִדִּי, אֲלֹא יִהְיֶה דְּבוּרוֹ עִמוֹ בְּנִחָת, וְלֹא יִקְלָלְנוּ
וְלֹא יִתְרַפְּנוּ, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁלֹּא יִכְהוּ שָׁמָּה
יִחַטָּא הֵבֶן עַל אָבִיו, וְנִמְצָא מַחֲטִיאוֹ וְגוֹרֵם לוֹ
לְאַבְדּוֹ מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן הָעוֹלָם הַבָּא, וְעַל זֶה
נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא יִט, יד) "וְלִפְנֵי עוֹר לֹא תִתֵּן מִכְשָׁל"
וְגו', וַיִּשְׁתַּדֵּל הָאָב לְפָרֵשׁ מִן הַקִּנְאָה וְהָאִיבָה
וְהַתַּחֲרוּת, אִם בְּנֵי־אָדָם יִתְרַפּוּהוּ אוֹ יִקְלָלוּהוּ בְּפָנָיו
בָּנוּ, שֶׁלֹּא יִתְּרָה אֵף הֵבֶן וַיִּתְקוּטֵט עִמָּם בְּשִׁבְלִי
אָבִיו, וְאַפְשָׁר שִׁיִּהְרֹג אוֹ יִהְרֹג, וְנִמְצָא הָאָב גּוֹרֵם
לְבָנוֹ מִיתָה מְשֻׁנָּה אוֹ מְבִיאוֹ לִידֵי בְּזִיוֹן, וְאִם יֵאָרֶע
לְאָב מְרִיבָה עִם אָדָם וַיִּתְרַפּוּהוּ, יִסְבֹּל וַיִּכְסֶּה הַדָּבָר
שָׁמָּה יִשְׁמַע בָּנוֹ וַיָּבֹא לִידֵי סִכָּנָה, וּמַעֲשֵׂה בְּחָסִיד
אֶחָד שֶׁהָיָה מִתְנַפֵּחַ עִם תְּחִירוֹ בַּשַּׁעַר אֶצְלֵ
הַחֲכָמִים, וְהָיָה בָּנוֹ אֶצְלוֹ, וְהָיָה בְּעַל דִּינוֹ מִתְּרַף

וּמַגִּדָּף אוֹתוֹ וְאוֹמֵר לוֹ: עָשִׂיתָ כָּךְ וְכָךְ וְהָיָה מְסִפָּר
 בְּגִנוֹתוֹ, וְאוֹמֵר בְּשִׁבְלֹו דְּבָרִים מְכַעְרִים מְאֹד,
 וְשָׁמַע בְּנוֹ וְחָרָה אָפוֹ עַד מְאֹד לְכַבוֹד אָבִיו, וּבִקֵּשׁ
 לְהִתְקוּטֵט עִם אוֹתוֹ הָאִישׁ בַּעַל דִּינוֹ שֶׁל אָבִיו,
 כְּשֶׁהִרְגִישׁ אָבִיו אֶמֶר לוֹ: לָמָּה חָרָה לָךְ, אִם אֲמַת
 הַדְּבָרִים שֶׁהוּא אוֹמֵר שְׁאַנִּי עָשִׂיתִי דְּבָרִים מְכַעְרִים
 וּמַגְנִים, לָמָּה תִּתְקוּטֵט עִמּוֹ, אָנִי הוּא שֶׁעָשִׂיתִי
 שְׁלֹא כַּדִּין, הוּאִיל וְעָשִׂיתִי שְׁלֹא כַּדִּין רָאוּי אָנִי
 לְשָׁמַע חֲרָפוֹת וּקְלָלוֹת מִפִּי כָּל אָדָם עַל מַעֲשֵׂי
 הָרָעִים, וְאִם לֹא עָשִׂיתִי אוֹתָם הַדְּבָרִים הַמְכַעְרִים
 שְׁאַמֵּר, לָמָּה תַּחֲוֹשׁ לְדְבָרִים בְּטָלִים, הִנֵּחַ לוֹ
 וְיֹאמֶר, וְהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹדֵעַ הַנִּסְתָּרוֹת, יוֹדֵעַ שְׁלֹא
 עָשִׂיתִי, וְשְׁאַנִּי נָקִי מִכָּל הַדְּבָרִים שֶׁהוּא אוֹמֵר
 בְּשִׁבְלִי, שֶׁהוּא אוֹמֵר שְׁוֹא וְדְבָרִי כָּזָב; וְעַל־כֵּן
 רָאוּ, בְּנֵי וּבָנוֹתֵי הַיְּקָרִים, לְשָׁמֹר מְאֹד מְאֹד עַל
 הַתְּנֵהָגוֹתֵכֶם, וּכְפִי שְׁאַתָּם תִּתְנַהֲגוּ כֵּן יִתְנַהֲגוּ
 יְלָדֵיכֶם עִמָּכֶם, וְהָעוֹלָה עַל הַכֹּל, שֶׁתֵּרָאוּ מְאֹד
 שֶׁתִּהְיֶה לָכֶם סְבָלָנוֹת לְיְלָדֵיכֶם, כִּי לְיְלָדִים צָרִיכִים
 סְבָלָנוֹת יוֹצֵאת מִן הַכָּלָל, כִּי אַחֲרַת תִּסְבְּלוּ צַעַר
 גָּדוֹל בְּנִים, כִּי עָקֹר הַצַּעַר וְהִיסוּרִים וְהַמְרִירוֹת
 שֶׁסּוֹבְלִים מֵהֵילָדִים הוּא, כְּשֶׁאֵין נוֹתְנִים לָהֶם

תְּשׁוּמַת לֵב, אִזְּהֵם מִתְפָּרָאִים לְגַמְרֵי וְנַעֲשִׂים
כְּפָרָאֵי אָדָם, וְלִכֵּן תִּשְׁתַּדְּלוּ לַתֵּן לְיַלְדֵיכֶם תְּשׁוּמַת
לֵב, וְתִבְקְשׁוּ הָרַבָּה רַחֲמִים מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ שְׁתִּזְכּוּ
לְבָנִים וּלְבָנוֹת טוֹבִים, וְעַל־יְדֵי־זֶה בְּאַמַּת תַּצְלִיחוּ
עִמָּהֶם בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין בְּרוּחָנִיּוֹת, וְתִרְוּ מֵהֶם
נַחַת בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!